

**Erasmi a Chokier Tractatus absolutissimus de
iurisdictione ordinarii in exemptos, deque illorum
exemptione ab ordinaria iurisdictione**

Mvltis Pontificvm Decretis, Et SS. Congregationis ... Cardinalium
Declarationibus illustratus ; omnibus in iudicio Civili & foro Ecclesiastico
versantibus perquam utilis ac necessarius ; in duos tomos ab ipso Auctore
distinctus

Chokier, Érasme de
Coloniae Agrippinae, 1684

29. Vtrum vidua exempti sit exempta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61886](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61886)

Videtur quod sic, Quia legatus habet ordinariam jurisdictionem, imò major est ordinario, tot. tit. de offic. legati in decretal. Gondulanius de Villadiego tract. de legato quæst. 2. prima pars

Melius tamen censemus cum Ioanne Andrea, exemptum à jurisdictione legati, exemptum non esse à jurisdictione ordinarii. Io. Andr. cap. 1. de verb. signif. in 6. Ratio est, tum favor ordinarii, tum odium exemptionum, quas restringere quantum mens & verba patiuntur oportet; dictus n. est supra quæst. 4. per tot.

Quid est contra an exemptus à jurisdictione ordinarii censeatur exemptus à jurisdictione legati? Breviter, à legatis misis aut natis, exempti censebuntur, non vero à legatis de latere. Rom. sing. 513. & cons. 498. cap. 1. de verb. sig. in 6. cap. si Abbatem de elect. in 6. cap. si videtur in 6. quæst. 1. Io. Andr. cap. 1. de verb. sig. in 6. spec. de legato §. superest. vers. sed nunquid legatus potest, de quo articulo fulius suo loco differemus infra lib. 2. q. 2. per tot.

Ultum vero exemptus à iudice censeatur exemptus ab illius delegato? petatur ab Imberto. Inst. for. lib. 2. cap. 6. in glo. verb. soluta est; ubi late.

QUÆSTIO XXIX.

Utrum vidua exempti sit exempta?

SUMMARIUM.

1. Uxores item vidux habent privilegia maritorum.	5. Idem in exemptionibus civilibus.
2. Vidua retinet exemptionem mariti.	6. Utrum uxor clerici sortitur illius forum.
3. Contrarium est verius.	7. Exemptiones sunt personales, ideoque non sunt extendenda.
4. Morino domino extinguitur exemptio famul.	8. Dispositio non comprehendit eos quibus sua verba non aptantur.

Uxores gaudere privilegiis & dignitate maritorum juris est manifesti, l. femina ff. de senatoribus l. quætus C. de privileg. lib. 12. l. mulieres C. de dignitatibus lib. 12. Leonardus tract. de doct. par. 2. §. 13. Corsetus de potest. regia parte 3. qu. 29. tex. l. filius in fine ff. de iure ffici. latissimè Tiraguel. in legibus conubialibus l. 6. glo. 2. in verb. en pouoir de son mari. in 4. 5. & plurimis seqq.

Idque non modo viventibus maritis, sed etiam iis defunctis quamdiu in viduitate perm. net, DD. ubi supra l. filii §. vidua ff. ad municipales Barthol. l. fin. C. de privileg. scholar. l. 12. Corset. d. quæst. 29. Hippolitus sing. 179. Qua ratione Guido Papa quæst. 579. & 380. censuisse videtur viduam quamdiu ad secunda non convolavit vota,

- vota, retinere privilegium exemptionis, quo vivente marito fruebatur, *Petrus An-*
riboli tract. de muneribus part. 3. §. 4. num. 36. Cusvens. l. cum quadam num. 4. ff. de iurisd.
omn. iudicium, Barb. d. l. femina & DD. l. cum te C. de nuptiis Papon. aux. arr. sz. iii. des
tailles arr. sz. 12. & 27. idque etiam si privilegium sit exorbitans teste Tiraque. cessante
causa par. 1. n. 110. per l. ubi ubi DD. C. de privileg. scholar. d. 12.
- 3 Mihi tamen in hac exemptionum materia longe aliter visum est. Ratio est, quia uxores non gaudent exemptionem maritis concessa, que principaliter & independenter, sed per quandam participationem, dependenter & velut accessorie, aut secundario. Unde sublato marito cui exemptio principaliter competebat, extinguitur exemptio quae ex mariti persona in uxorem derivabatur, sicuti in simili dicitur sublato Domino, extingui exemptionem, quae famulo ex persona Domini competebat, *Bald. lib. 2. circa fin. C. de Episc. & clericis. Soc. conf. 3. 4. Decius l. in omnibus num. 10. ff. de reg. iuris*, id quod nos alibi accuratius tradidimus eodem lib. cap. 17. num. 18. Quibus non modo ad-
- 4 stipulatur in hac exemptionum personalium materia Philippus Francus cap. ne alii qui num. 2. & 3. de privileg. in 6. sed etiam in exemptionibus civilibus seu à talliis & collectis. Ioannes Bachetius advocatus regius tract. *Des droits du domaine de France lib. 4. du droit des françois siez. cap. 9.* censens privilegia, immunitates, exemptiones à collectis non transire ad viduas privilegiatorum, cui tamen Papon. iam citatus adversatur. Porro quod initio attulimus, privilegium aut dispositionem marito factam extendi ad eius uxorem, *Felin. cap. nullus iudicium num. 3. vers. pro hoc, de foro compet. l. 2. ubi Bald. C. de Episc. & Clericis l. 1. ubi DD. C. de uxoris. militum glo. cap. clericum 11. quest. 1.* non est usquequaque inter doctores expeditum, aliis aliter atque aliter sentientibus.
- 5 Siquidem Philipp. Francus & cum eo plerique consueverunt privilegium fori clericorum non extendi ad eorum uxores, in cap. unico §. in ceteris num. fin. de clerico conjugato in 6. *Iacob. à Cambus tract. de Repressalibus part. 2. nu. 5. vers. 13.* At vero è contra *Felinus Abbas & quidam alii, d. cap. nullus iudicium. Ausferius de potestate seculari super Ecclesiast. personis Reg. 2. num. 34. vide latissime Tirag. d. num. 46. & segg. quod etiam ad concubinas clericorum nonnulli extendunt, Ausferius de potest. seculari super Ecclesiast. Reg. 2. n. 34. quod nolo hoc loco in examen revocate.*
- 6 Satis sit pro hac conclusione exemptiones has esse personales, nec esse producendas, si d. strictim intelligendas, cap. sane cap. porro de privileg. Franc. d. cap. ne aliqui, notatur supra eodem lib. cap. 4. per tot. ac ab uno casu ad alium, & à persona mariti ad personam uxoris extendi non posse ut *Navarrus conf. 13. num. 2. de temp. ordin. conf. 6. num. 1. de obser. lejun. Cavale. dec. 31. num. 8. par. 1.* non uno in loco tradiderunt, & ratio est, quia quae specialiter personae mariti coherent, uxori non competunt, nec ad eam extendi possunt. *Alciat. l. 1. in gloss. verb. uxori vers. sed quae specialiter C. de in ius vocando.* Nec enim propria aut impropria mariti significatio
- 7

ficatio ad uxorem extendi potest, quod in privilegiorum interpretatione semper inspiciei debet, *Narr. conf. 22. n. 6. de privileg. Alciat. in rubr. de verb. signif. colu. 2.* Translatumque est, quod dispositio nunquam includat eos quibus sua verba adaptari non possunt, *cap. in demnitate §. praesata de elect. in 6. Narr. conf. 12. in fin. de major. & obed. conf. 4. num. 8. in fin. de consang. & affinit.* Quae omnia proinde ex verbis & tenere privilegiorum dijudicanda sunt, *cap. porro de privileg.*

Q U E S T I O X X X .

An familiares exemptorum sint exempti?

S U M M A R I U M .

1. Exemptiones non sunt extendende	perpetui.
2. Exemptiones extenduntur ad personas accessorias.	9. Censuales exemptorum non sunt exempti.
3. Exemptio extenditur ad familiares.	10. Factus familiaris in fraudem, privilegio non gaudet.
4. Privilegium Hospitalis produciunt ad eius ministros.	11. Ministeriales Principis conveniendi coram magistro officiorum.
5. Familia appellatione quid veniat.	Familiaritas perditur per recessum.
6. Quid si familiares sint temporales aut mercenarii.	12. Exemptio Xenodo. hui extenditur ad administratores.
7. Servientes Ecclesiis gaudent exemptione cum certis circumstantiis.	13. Ex alterius persona acquiritur privilegium.
8. Familiaris nemo est, nisi qui actu continuo est in exercitio.	14. Exempta Ecclesia vasalli Ecclesia non sunt exempti.
Famuli temporales seu conductivi clericorum privilegio non gaudent, sed tantum	

Licet exemptiones personales ad instar privilegiorum personalium de persona in personam non transeant, nec personam exemptam egrediantur, *cap. privilegium personale de reg. juris in 6. l. privilegium ff. eodem Fr. anc. cap. 1 §. in eos de privil. in 6.*

Tamen certum est, ejusmodi exemptiones se extendere ad alias personas accessorias familiaritateve accessorie a privilegiatis dependentes, *Decius l. in omnibus casibus id observatur num. 10. ff. de Reg. juris. Rebr. ff. de privil. scholar. privil. 116. num. 11. late Comesius ad Reg. Cancell. ut. de impetr. benef. per obitum famul. Cardinal. Papon. aux.*